

KÚRIA

Bhar.I.695/2014/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év július hó 1. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A hamis vád vétsége miatt indított büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által benyújtott másodfellebbezést elbírálva a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának 6.Kbf.49/2013/8. számú ítéletét helybenhagyja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A vádlottat a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2013. május 7. napján meghozott 42.II.KB.57/2013/13. számú ítéletében bűnösnek mondta ki 2 rendbeli, az 1978. évi IV. törvény 235. § a) pontjába ütköző hamis vád vétségében, ezért őt halmazati büntetésül hatvan napi tétel, napi tételenként 2500 forint pénzbüntetésre ítélte, és rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak átváltoztatásáról.

Az első fokú ítélet ellen a vádlott és védője jelentett be fellebbezést a vádlott felmentése érdekében.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az első fokú határozatot a 2014. március 14. napján kihirdetett 6.Kbf.49/2013/8. számú ítéletével felülbírálta, és azt megváltoztatva a vádlottat a 2 rendbeli hamis vád vétségének vádja alól bűncselekmény hiányában felmentette.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott felmentése miatt, a másodfokú határozat megváltoztatása, a vádlott bűnösségének megállapítása és vele szemben pénzbüntetés kiszabása érdekében.

A Legfőbb Ügyészség az ügyészi másodfellebbezést fenntartotta, azonban eltérő tartalommal; megítélése szerint a vádlott valóban nem követte el a vád tárgyává tett cselekményeivel a 2 rendbeli hamis vád vétségét, tévedett azonban a másodfokú bíróság, amikor nem vizsgálta, hogy a vádlott azokkal nem valósított-e meg más bűncselekményt.

Álláspontja szerint ugyanis abban az esetben, ha a vádlott a két összefoglaló jelentésben szándékosan, valótlanul rótt fegyelemsértést a fegyelmi eljárás alá vontak terhére, elkövette az 1978. évi IV. törvény 276. §-ában meghatározott magánokirat-hamisítás vétségét, mivel kötelezettség létezésének bizonyítására valótlan tartalmú magánokiratokat használt fel.

Ugyanakkor kifejtette, hogy a vádlott bűnösségének e bűncselekményekben történő kimondására az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa által megállapított tényállás megalapozatlan volta miatt nem kerülhet sor, miután nem tisztázott az, hogy **T1** és **T2** tudtak-e a képzés ellehetetlenülésének veszélyéről.

Miután azonban megítélése szerint az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás, továbbá az iratok alapján nem zárható ki annak lehetősége, hogy a később fegyelmi eljárás alá vont tisztek az egyetem vezetése számára készült átadás-átvételi jegyzőkönyv, valamint **T3** jelentésének elkészültét megelőzően tudtak az oktatás nehézségeiről, és arról az egyetem vezetőjét nem tájékoztatták; így nem állapítható meg az sem, hogy a vádlott által az összefoglaló jelentésekben ezzel kapcsolatban tett megállapítás ténylegesen valótlan volt-e.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria mind az első-, mind a másodfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, és a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsát utasítsa új eljárásra; írja elő, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban tanúként hallgassa ki **T4** és **T5** akkori tanszékvezetőt, és vallomásuk tartalmától függően e tanúkkal szembesítse **T1**-t, illetve **T2**-t (BF.676/2014).

A Legfőbb Ügyészség indítványára a vádlott észrevételeket tett.

Ennek lényege szerint az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a jelentési kötelezettség elmulasztását valótlan állítással rótták a sértettek terhére, mivel a sértettek elmarasztalása nem történt meg; ebből az következik, hogy

egyáltalán nem tett valótlan tartalmú állítást, tehát tartalmilag nem lehet hamis az általa írt két összefoglaló jelentés.

További észrevétele szerint az okirat-hamisítás eszköz jellegű voltából az következik, hogy csak bizonyíték-jellegű okiratot hamisíthatott volna, ugyanakkor terhére az ügyészség nem az 1978. évi IV. törvény 235. §-ának b) pontja szerinti bűncselekményt rótt; amennyiben pedig elkövette volna a magánokirat-hamisítás vétségét, annak büntethetősége az elkövetés legkésőbbi dátumára, 2011. február 4-ére tekintettel az 1978. évi IV. törvény 33. § (1) bekezdésének b) pontja alapján elévült.

A vádlott védője - amellet, hogy egyetértett a Legfőbb Ügyészségnek az első fokú ítéleti tényállás megalapozatlanságára vonatkozó megállapításával - indítványozta, hogy a Kúria egészítse ki a tényállást **T2** tekintetében az összefoglaló jelentés 1. oldal 2. pontjának első mondatával, míg **T1** tekintetében az összefoglaló jelentés 2. oldal 22. és 23. soraiban foglalt megállapítással.

Egyebekben a védő az így kiegészíteni javasolt tényállás alapján a vádlott bűnösségét sem a hamis vád vétségében, sem más bűncselekményben nem látta megállapíthatónak, ezért a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a fellebbezést, a vádlott és védője pedig észrevételeit fenntartotta.

A Kúria mint harmadfokú bíróság a joghatályos fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet a Be. 387. § (1) bekezdésére figyelemmel az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Megállapította, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megalapozottnak találta és az eljárásban irányadónak tekintette.

Miután ez a bizonyítékok indokolt mérlegelésével megállapított tényállás összhangban áll az iratok tartalmával, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, azt a Kúria - a másodfellebbezésben kifejtettekkel, valamint a védői észrevételben írtakkal szemben - ugyancsak megalapozottnak találta, ekként a Be. 388. § (1) bekezdésére figyelemmel a harmadfokú eljárásban is irányadónak tekintette.

A Központi Nyomozó Főügyészség a vádlottal szemben az 1978. évi IV. törvény 235. § a) pontjába ütköző, fegyelmi vétségre vonatkozó hamis vád vétsége miatt emelt vádat.

A Be. 2. § (3)-(4) bekezdésére figyelemmel a bíróság a vádat köteles kimeríteni, de nincs kötve az ügyésznek a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítéséhez, a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványához; ugyanakkor a vádlott bűnösségét csak olyan cselekményben vizsgálhatja, amelyet a vád tartalmaz.

A vádirati tényállás lényege szerint a vádlott azt állította az összefoglaló jelentésében: a sértettek (**T2** és **T1**) nem jelezték időben az egyetem vezetésének azt, hogy az oktatók távozása következtében az egyetemen a gépészmérnöki alapképzés ellehetetlenült.

A vádirati tényállás azonban azt nem tartalmazta, hogy a vádlott a két érintett tiszt ellen fegyelmi vétségre vonatkozó koholt bizonyítékot hozott volna a fegyelmi jogkör gyakorlója tudomására, és nem tartalmazott olyan tényt sem, amely szerint a vádlott jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot használt fel.

Az első fokon eljáró katonai tanács széleskörű bizonyítást folytatott le, és ennek alapján a tényállást a vádiratban rögzítettől némileg eltérően állapította meg.

Ennek lényege szerint a vádlott a fegyelmi eljárás során meghallgatta az eljárás alá vont **T1**-t és **T2**-t, akiknek védekezését nem vette figyelembe; meg sem kísérelte beszerezni a fegyelmi eljárás alá vontak előadásával kapcsolatos dokumentumokat, ennek ellenére a 2011. február 4-én kelt két összefoglaló jelentésben mind **T1**, mind pedig **T2** terhére rótta, hogy az egyetemi képzés ellehetetlenülése kapcsán a jelentési kötelezettségük megszegésével fegyelemsértést valósítottak meg.

Azt azonban, hogy a fegyelmi jogkör gyakorlója a vádlott javaslatára rendelte el a fegyelmi eljárásokat, nem tartalmazza az ítéleti tényállás, és a vádirat szerinti további valótlan cselekményeket sem rótta a vádlott terhére.

Mindez azonban nem annak következménye, hogy a bíróság ezekre a vádirati tényekre nézve elmulasztotta volna a bizonyítási eljárás lefolytatását, hanem azé, hogy azokat a lefolytatott bizonyítás

alapján a bíróság nem látta bizonyítottnak (első fokú ítélet 6. oldal második bekezdés).

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a vádlott azért bűnös, mert annak ellenére, hogy a fegyelmi eljárás alá vontak érdemi védekezést terjesztettek elő, és annak konkrét alapját (a problémát leíró, megjelölő jegyzőkönyvet) is megjelölték, szándékosan elmulasztotta ezen bizonyíték beszerzését és az összefoglaló jelentésekben valótlan tényállításokat tett (első fokú ítélet 5. oldal, 5. pont, második bekezdés).

Az ítélet szerint a vádlott ezeket a bizonyítékokat azért nem szerezte be és vizsgálta meg, mert úgy gondolta, hogy már rendelkezésre állnak; ezért akkor, ha nem is kívánta magatartása lehetséges következményeit, azaz azt, hogy az eljárás alá vontakat akár ártatlanul is elítéljék, e következményekbe belenyugodott (első fokú ítélet 7. oldal ötödik bekezdés).

Ahogy azonban arra a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa helytállón rámutatott: a hamis vádolás fogalmán olyan valótlan nyilatkozatot kell érteni, amely alkalmas arra, hogy az abban foglalt tények alapján a sértett ellen eljárás induljon.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság helytállón fejtette ki azt is, hogy a fegyelmi eljárás megindításakor a fegyelmi jogkör gyakorlója előtt a fegyelmi eljárások alapjául szolgáló cselekmények ismertek voltak, amennyiben tehát történt hamis vádolás, azt korábban, a fegyelmi eljárás megindítása előtt követte el valaki, ennél fogva a vádlott, mint a fegyelmi eljárás lefolytatásával megbízott személy a hamis vád vétségét nem követhette el.

Nem kétséges viszont, hogy a vádlott által lefolytatott fegyelmi eljárás - a fegyelmi vizsgáló szakmai felkészültségének szinte teljes hiánya miatt - nem felelt meg a fegyelmi eljárás lefolytatásakor hatályban volt, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény [a régi Hjt.] 153. § (1) bekezdésében meghatározott azon követelménynek, miszerint a fegyelmi eljárás során a tényállást tisztázni kell, fel kell deríteni az állomány fegyelmi eljárás alá vont tagja javára és terhére szolgáló körülményeket, be kell szerezni az ügy szempontjából jelentős bizonyítékokat.

Ebből fakadóan a vádlott által elkészített összefoglaló jelentések hiányosak voltak, a fegyelmi jogkör gyakorlója pedig nem észlelte, hogy a tényállás nincs kellően felderítve [rég. Hjt. 155. § (2) bek.], és nem vonta le ennek következményeit.

Egyetértett a Kúria a másodfokú bírósággal abban is, hogy a vádlott cselekménye nem valósította meg a hivatali visszaélés büntettét, továbbá a szolgálati visszaélés vétségét sem.

A Legfőbb Ügyészség indítványa szerint ugyanakkor a vádlott cselekményeivel elkövette az 1978. évi IV. törvény 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétségét; azt azonban nem jelölte meg, hogy milyen, jogilag jelentős kötelezettség létezésének bizonyítására használt a vádlott valótlan tartalmú magánokiratot.

A fegyelmi eljárás alá vont tisztek kötelezettségeit ugyanis nem a vádlott által szakszerűtlenül elkészített összefoglaló jelentés, hanem a kötelmeiket meghatározó munkaköri leírás tartalmazta.

Azt pedig, hogy mik voltak ezek a - fegyelmi eljárás alá vont tisztekre vonatkozó - kötelmek, amelyek esetleges megsértését valótlanul tartalmazták a vádlott által készített magánokiratok, nem tartalmazta a vádirat, és értelemszerűen az ítéleti tényállás sem.

Nem értett egyet a Kúria azzal sem, hogy jelen ügy eldöntése, illetve a tényállás további tisztázása érdekében jelentősége lenne annak, miszerint a fegyelmi eljárás alá vont személyek (**T1** és **T2**) ténylegesen mit tudtak, illetve mikor szereztek tudomást a kérdéses képzési forma oktatásának ellehetetlenüléséről. Ahogy ugyanis azt a Legfőbb Ügyészség indítványa is tartalmazza - és ahogy az az iratok alapján is megállapítható - a dékáni munkakör átadás-átvételekor készült jegyzőkönyv aláírásakor az egyetem főtitkára a nehézségekről tudomást szerzett.

Arra nézve pedig, hogy **T1** és **T2** miről tudhattak, miről nem tudhattak, miről kellett volna tudniuk, és miről nem tudtak 2010. július 1-jén, amikor **T6** főtitkárként átvette az egyetem vezetését, olyan körülmények, amelyek a szakszerűtlen fegyelmi vizsgálatot lefolytató vádlott büntetőjogi felelősségének vizsgálata szempontjából nem jelentősek, figyelemmel a vádirat szerinti, azaz a vád tárgyává tett cselekményre is.

Ezért ezeknek a vizsgálata nem tartozhat a tettazonosság körébe, az már a vádon való túlterjeszkedést jelentené.

Miután pedig a vád tárgyává tett cselekmények kapcsán az irányadó tényállás megalapozott, a Legfőbb Ügyészség hatályon kívül helyezést célzó indítványa nem vezethetett eredményre.

Téves az a vádlotti észrevétel is, amely az irányadó tényállás iratellenességére utalt; az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás ugyanis nem iratellenes.

Megjegyzni azonban ennek kapcsán a Kúria, hogy a hamis vád miatt indult eljárásban a bíróság által megállapított tényállásnak tartalmaznia kellene azt a konkrét állítást is, amely a hamis vádolás alapja lehet, enélkül ugyanis nem lehet a vádlott bűnösségére megalapozottan következtetni; ezt azonban az elsőfokú bíróság elmulasztotta rögzíteni. Miután azonban a vádlott büntetőjogi felelősségének elbírálását - felmentését - ez nem akadályozta, a tényállás kiegészítését a Kúria nem tartotta szükségesnek.

A védő által indítványozott tényállás-kiegészítésre ugyancsak nem volt szükség; a Kúria osztotta a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának jogi álláspontját, miszerint a védő által idézett és a tényállásba emelni indítványozott megállapítások nem érintenék azt, hogy a vádlott által készített összefoglaló jelentések szakszerűtlenek, felderítetlenek, egyoldalúak, és az eljárás alá vontak tekintetében vagy valótlanosságokat, vagy olyan megállapításokat tartalmaznak, amelyek a fegyelmi felelősség megállapítására alkalmatlanok.

Ugyanakkor a vádlott azon észrevétele, amely szerint akkor, ha a fegyelmi felelősségre vonás elmarad, fogalmilag kizárt az összefoglaló jelentés megállapításának hamis volta, téves jogi következtetésen alapszik. Az összefoglaló jelentésekben - különösen **T1-t** érintően - ugyanis valótlan megállapítások szerepelnek, és a fegyelmi felelősségre vonásra más okok miatt nem került sor.

Miután az előzőekben kifejtetteknek megfelelően az ügyészi másodfellebbezés nem vezetett eredményre, a Kúria a Be. 397. §-a alapján a másodfokú ítéletet helybenhagyta.

A fellebbezés kizártságára vonatkozó rendelkezés a Be. 3. § (4) bekezdésén, a felülvizsgálat kizártságára vonatkozó rendelkezés pedig a Be. 416. § (4) bekezdésén alapul.

Budapest, 2014. július 1.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k. előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s. k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának 6.Kbf.49/2013/8. számú ítélete a Kúria Bhar.I.695/2014/5. számú végzése folytán 2014. július 1. napján jogerős.

Dr. Mészár Róza s. k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelével:

AIné írnok